

Namsskogan Familiepark AS
Parkveien 1
7892 TRONES

Att.:

Saksbehandler: Trond Østerås,
Vår ref.: 24/1349-11
Deres ref.:
Dato: 11.09.2024

Tilsynsrapport med vedtak om pålegg

Om tilsynet

Statens jernbanetilsyn (SJT) utførte et stedlig tilsyn hos Vinterlandet Namsskogan AS den 7. august 2024.

Vårt tilsynslag bestod av Trond Østerås (tilsynsleder), Bjørnar Monsø (medrevisor) og Ronny Angel Løvstad (medrevisor).

Fra Vinterlandet Namsskogan AS deltok Øistein Moen (daglig leder). Emil Stuenes (teknisk ansvarlig) deltok på deler av tilsynet.

Tema for tilsynet var sikker drift av innretning 10105 (Alpine Coaster) med fokus på:

1. Kontroll og vedlikehold av innretningen
2. Bemanning av innretningen
3. Driftsrutiner for innretningen
4. Kompetanse og opplæring av driftspersonell
5. Dokumentasjon av gjennomførte kontroller og vedlikehold

Tilsynet ble gjennomført som et resultat av bekymringsmeldinger og oppfølging av tidligere tilsyn, og bestod innledningsvis av en dokumentgjennomgang og deretter en befarings av selve innretningen, med testing.

Tilsynet er basert på stikkprøver. Det innebærer at det kan eksistere mangler som ikke er blitt avdekket under tilsynet.

Tilsynet ble ikke varslet på forhånd, men sentrale personer hos Vinterlandet Namsskogan stilte samarbeidsvillig opp for tilsynsteamet. Virksomhetens personell utviste forståelse og vilje til å ta tak i utfordringer som har betydning for sikkerheten.

Tilsynsrapporten inneholder 6 vedtak.

Virksomheten har ikke uttalt seg til utkast til tilsynsrapport.

Vedtak

1. Vedtak om tiltak for sikker avstigning

Vinterlandet Namsskogan AS må sette i verk tiltak for å redusere risikoen for påkjørsel bakfra ved avstigning på innretning 10105 (Alpine Coaster).

Dere må kontrollere og dokumentere at magnetbremsen på innretningen fungerer som den skal.

Dokumentasjonen på iverksatte tiltak og fra kontroll av bremsen må sendes til oss innen **1. november 2024**.

Hva regelverket sier

Forskrift om fornøyelsesinnretninger (tivoliforskriften) § 2-1 fastslår at virksomheten har ansvaret for sikker drift og vedlikehold, og for å ha kontroll på risikoer i forbindelse med driften av fornøyelsesinnretningen.

Hva vi fant under tilsynet

- Publikum løser sikkerhetssele og går av vogna for tidlig på avstigningsplassen
- SJT er usikre på om magnetbremsen ved innkjøring virker som den skal
- Gardin ved innkjøring til avstigning er stort sett borte

- Det er bemanning ved påstigning, men ikke ved avstigning

Vår vurdering

Vi så under tilsynet at publikum går av mye tidligere enn skiltingen sier – de fleste tar av setebelter og går av straks vogna er inne på avstigningsplassen. Skiltet som markerer hvor publikum skal gå av henger høyt oppe og blir lett bli oversett av publikum.

I siste strekket av banen ligger det tre magnetbremsere som automatisk skal bremse ned kjelker som kommer i for stor fart. Under test av innretningen reiste tilsynet spørsmål om magnetbremsene i skinnegangen virker som de skal, da vi ikke merket noen nedbremsing da vi testkjørte uten å bremse i siste delen av banen. Om magnetbremsene ikke virker som de skal kan kjelkene komme i alt for stor fart inn på avstigningsområdet dersom publikum ikke bremser kjelken selv. Samtidig er gardinen som tidligere har hengt over banen like før innkjøring på avstigning stort sett borte, og har ikke den tiltenkte effekten på publikum. Tanken med gardina er at publikum selv velger å bremse ned før gardina for å unngå å treffe den i stor fart.

Det er dermed stor fare for at en blir truffet av en kjelke som kommer bakfra uten å ha bremset ned tilstrekkelig (en kjelke vil bremse kraftig ned når den kommer inn på avstigningsbåndet). Når passasjer tar av seler for tidlig på avstigningsplassen vil konsekvensen av manglende nedbremsing bli at de blir truffet under avstigning i stedet for sittende i kjelken. Konsekvensen av kollisjon er sannsynligvis større når man er på vei ut av kjelken.

Manualen fra produsenten er utgangspunktet for driften. For å få klarhet i om magnetbremsene i skinnegangen er riktig justert, og om det eventuelt er andre tiltak for å redusere risikoen for påkjørsel, må dere undersøke manualen.

Basert på funnene vi gjorde på tilsyn mener vi det er behov for å gjøre tiltak for å redusere risikoen for påkjørsler bakfra ved avstigning. Dette innebærer tiltak for å sikre at passasjerer ikke går av for tidlig, og at vogner ikke kommer inn på avstigningsplassen i for stor fart.

Vi vurderer at disse forholdene er et avvik fra forskrift om fornøylesinnretninger § 2-1 ved at dere ikke har kontroll på risiko på avstigningen.

Tilbakemelding fra virksomheten

Dere har i epost til oss den 9. august 2024 informert om at dere har innført et midlertidig avbøtende tiltak, som innebærer å ha en vakt ved avstigning for å hindre at passasjerer går av for tidlig.

2. Vedtak om å forbedre kontroll og vedlikehold

Vinterlandet Namsskogan AS må oppdatere rutiner og instruksjoner for kontroll av innretningen, slik at de omtaler alle punkter leverandøren har beskrevet og alle relevante punkter for hele innretningen kontrolleres.

Dere må sikre at daglig kontroll blir dokumentert.

Nye rutiner og instruksjoner må sendes til oss innen **1. november 2024**.

Hva regelverket sier

Forskrift om fornøyelsesinnretninger, som gjelder for rodelbanen, krever at:

- Virksomheten skal ha rutiner for kontroll og vedlikehold av fornøyelsesinnretningen (forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-5 første ledd).
- Kontroll- og vedlikeholdsarbeidet skal utføres av kvalifisert personell og være lagt opp slik at det forebygger ulykker og alvorlige hendelser (forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-5 fjerde ledd).
- Utførte kontroller og utført vedlikehold skal være dokumentert (forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-5 femte ledd).
- Før en innretning tas i bruk for publikum, skal det gjøres nødvendig kontroll med at den er i driftssikker stand, og at alle sikkerhetsfunksjonene virker som de skal (forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-6 første ledd).

Tilsvarende krav for taubane er gitt i taubaneforskriften i §§ 3-10 og 3-12.

Hva vi fant under tilsynet

- Noen av tilbakeløpssperrene på skinnegangen i oppfarten fungerer ikke
 - Det er montert envegslager på bakhjul til kjelkene.

- Evakueringsvei langs nedfarten er stedvis ikke trygg.
 - Gangveg for evakuering mangler enkelte steder.

- Stige som har vært bygd for at publikum skal komme seg ned fra evakueringsvei er borte.

- Store glipper mellom bane og gangveg.

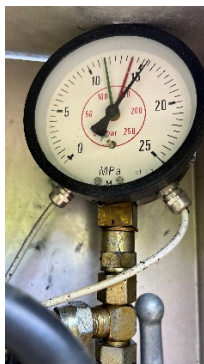
- Vegetasjon ved trase hindrer sikt for de som kjører og for å lett kunne se tilstand på fundamentet.

- Håndtaket barn holder seg i mangler på en kjelke.

- Det er mangelfull føring av logg etter daglig kontroll før oppstart.
 - Logg etter oppstartskontroll var ikke skrevet for 7. august – banen var i drift.
 - Logg etter oppstartskontroll på taubanen er ikke fylt ut for flere dager i sommer.
- Virksomheten har ikke kontroll på taustrammingen i taubanen.
 - Manometer med maks og min trykk, viser trykk over maks.
 - Det var usikkert om manometeret overhodet virker.

- Ingen av rullebatteriene har loddhjul.
- Sjekkliste for daglig kontroll inneholder en del punkter som ikke er relevante for sommerdrift, men som likevel krysses av som OK i logg for daglig kontroll.

Vår vurdering

Våre funn viser at dere ikke har tilstrekkelige rutiner for kontroll og vedlikehold som skal forebygge ulykker og alvorlige hendelser.

Kontroller skal gjennomføres for å forebygge ulykker og alvorlige hendelser. At vegetasjon vokser og dekker til sikt i svinger øker sannsynligheten for kollisjoner i nedfarten. At vegetasjonen stedvis dekker fundamentene gjør kontroll av fundamenter vanskelig, og øker korrosjonen.

Manglende loddhjul på rullebatteriene gjør at det er usikkert om taubanen stanser om trekktauet skulle spore av, og deres egne kontroller har ikke avdekket at denne sikkerhetsfunksjonen mangler.

Det er mangler i loggføring av gjennomførte kontroller, og enkelte punkter i sjekklisten for kontroller er ikke relevante for taubanen ved sommerdrift (for eksempel kontroll av høyde mellom snødekke og snorboks), men loggføres likevel som kontrollerte.

Driftskontroll før oppstart sikrer ikke at innretningen er i driftssikker stand eller avdekker at enkelte sikkerhetsfunksjoner ikke virker som de skal. Ikke-fungerende tilbakeløpssperrer er ikke oppdaget. Hydraulikktrykket er oppgitt å sjekkes daglig, og loggføres som kontrollert, men driftspersonellet kjente ikke til manometeret som oppgir trykket, og det er uvisst om det virker som det skal.

Det ble under tilsynet fortalt at virksomheten bruker en «tommelfingerregel» for å sjekke at taustrammingen er riktig, siden det var en oppfatning av at manometeret ikke var til å stole på. Tommelfingerregelen ble beskrevet ved at del av stempelstang rett ut fra sylindere som er blank skulle være ca. 2 cm. Det er meningen at strammingen av tauet skal kunne variere som følge av ytre påkjenninger som antall passasjerer og temperaturvariasjoner. Det er derfor taubanen er utstyrt med den hydrauliske strammefunksjonen. Med virksomhetens tilnærming vil nedre feste av tau være tilnærmet låst slik at taustrammingen ikke vil variere, og dermed øke mulighet for avsporing og andre skader på taubanen som kan utgjøre en fare. I loggboken bør man notere hvilken stramming man leser av på manometeret for å kunne følge med på at verdiene over tid er korrekt, eller om det er indikasjoner som tilsier at noe må undersøkes nærmere.

Disse forholdene er avvik fra forskrift om fornøyelsesinnretninger §§ 3-5 og 3-6, og taubaneforskriftens §§ 3-10 og 3-12.

3. Vedtak om tilstrekkelig opplæring for driftspersonell

Vinterlandet Namsskogan AS må dokumentere at dere har rutiner for å sikre at driftspersonell får tilstrekkelig opplæring.

Dokumentasjonen må sendes til oss innen **1. november 2024**.

Hva regelverket sier

Forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-1 krever at driftspersonellet skal ha nødvendige kunnskaper, ferdigheter og personlige egenskaper, og nødvendig erfaring for de oppgavene som skal gjennomføres.

Videre skal kontroll- og vedlikeholdsarbeidet utføres av kvalifisert personell, slik forskriftens § 3-5 fjerde ledd krever.

Det følger også av forskriftens § 2-11 tredje ledd bokstav e at sikkerhetsstyringssystemet skal inneholde kompetanse- og opplæringskrav for driftspersonellet, inkludert krav til førstehjelps- og redningskompetanse. Gjennomført opplæring skal dokumenteres.

Hva vi fant under tilsynet

- Vakt ved påstigning har ikke god nok opplæring i sjekkpunktene for daglig kontroll.
 - Ansvarlig for oppstartskontroll vet ikke hva sjekkpunktet «Eventuelle kontrollpunkter utover dette som er innarbeidet i skitrekkes Drifts- og vedlikeholdsinstruks er i orden. Se egen instruks» betyr.
- Teknisk ansvarlig er nytilsatt, og har ikke fått tilstrekkelig opplæring i sikker taubanedrift.

Vår vurdering

Under tilsynet ble det klart at driftspersonellet ikke har fått tilstrekkelig opplæring for å kunne ha de nødvendige kunnskaper og ferdigheter som skal til for å drive innretningen sikkert. Dere kunne ikke vise skriftlige rutiner for hvilken opplæring de ansatte skulle fått, og heller ikke hvilke ansatte som har fått hvilken opplæring.

For å sikre at sikkerhetsstyringssystemets krav til opplæring og kompetanse følges, bør det finnes rutiner for hvordan opplæringen skal skje. Det bør også etableres rutiner for å holde oversikt over at driftspersonellet har fått opplæring i tråd med kravene som stilles.

At sikkerhetsstyringssystemet mangler kompetanse- og opplæringskrav for driftspersonellet er et avvik fra forskrift om fornøyelsesinnretninger § 2-11 bokstav e.

4. Vedtak om gjennomføring av ny uavhengig årlig teknisk kontroll

Vinterlandet Namsskogan AS må dokumentere at dere har gjennomført årlig uavhengig teknisk kontroll i tråd med framgangsmåte og innhold for slike kontroller som beskrevet i relevant standard.

Rapport fra kontrollen må sendes til oss innen **1. november 2024**.

Hva regelverket sier

Virksomheten skal i henhold til forskrift om fornøyelsesinnretninger § 2-15 første ledd årlig gjennomføre en teknisk kontroll av fornøyelsesinnretningen. Kontrollen skal omfatte hele innretningen og gjennomføres av et uavhengig kontrollorgan.

Framgangsmåten og innholdet i den tekniske kontrollen skal følge reglene i relevante standarder. Dette står i forskrift om fornøyelsesinnretninger § 2-15 fjerde ledd.

Relevant standard kan for eksempel være ISO 19202:2017.

Hva vi fant under tilsynet

- Uavhengig årlig teknisk kontroll gjennomført av Kiwa er ikke i tråd med relevant standard.

Vår vurdering

Kiwa oppgir at kontrollen den 13. juni 2024 er utført i tråd med retningslinjene gitt i ISO 19202-1:2017. Vi ser fra rapporten til Kiwa at flere vesentlige elementer som standarden krever av en årlig uavhengig kontroll, er utelatt i Kiwa sin kontroll. Ingen av de tekniske innretningene er kontrollert, herunder sikkerhetskritiske deler i banen.

At årlig teknisk kontroll ikke følger relevant standard er et avvik fra forskrift om fornøyelsesinnretninger § 2-15 fjerde ledd.

5. Vedtak om tiltak for å bedre synlighet på overvåkningsskjerm

Vinterlandet Namsskogan AS må sette i verk tiltak for å bedre synligheten på skjermen som skal vise hva som skjer i toppen av taubanen.

Dokumentasjonen må sendes til oss innen **1. november 2024**.

Hva regelverket sier

Driftspersonellet skal sørge for at fornøyelsesinnretningen drives, kontrolleres og vedlikeholdes på en sikker måte. Dersom det oppstår farlige situasjoner, skal driftspersonellet stanse fornøyelsesinnretningen eller på annen måte gripe inn for å hindre skade. Dette står i forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-3.

Hva vi fant under tilsynet

- Skjermen som vekten har for å se bilder fra kameraet på toppen av banen er vanskelig å se i sollys.

Vår vurdering

Dere har tilfeller hvor publikum går ut av innretningen på toppen. Dere har selv innført kameraovervåkning av området på toppen av banen etter en vurdering av at risikoen for skade er høy dersom noen går av kjelken på toppen og banen fortsetter å gå med nye kjelker som kan

kjøre på de som går ut av kjelken. Hensikten med skjermen ved påstigning er å oppdage når noen har gått av, og å stanse heisen for å redusere risikoen for påkjørsel i slike tilfeller.

Hvis operatøren ikke ser hva som skjer på skjermen er hensikten med det risikoreducerende tiltaket borte. Det er derfor vanskelig for driftspersonellet å gripe inn dersom farlige situasjoner oppstår, og vi vurderer dette som avvik fra forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-3.

6. Vedtak om skilting

Vinterlandet Namsskogan AS må dokumentere at dere har etablert rutiner for å sikre at skiltene er godt synlige for publikum, og at skiltene følger sikkerhetskravene i punkt 6 fra relevant standard ISO 19202-2:2017.

Dokumentasjonen må sendes til oss innen **1. november 2024**.

Hva regelverket sier

Ved fornøyelsesinnretningen skal det være tydelige skilt med kortfattede instruksjoner om hvordan brukerne skal forholde seg. Dette står i forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-7.

Hva vi fant under tilsynet

- Det finnes noen skilt med tekst som har bleknet og derfor har dårlig lesbarhet

- Det er stedvis vegetasjon foran skilt

Vår vurdering

Skiltene skal være godt lesbare for publikum. Ved fornøyelsesinnretningen skal det være tydelige skilt med kortfattede instruksjoner om hvordan brukerne skal forholde seg. Standarden ISO 19202-2:2017 legger også opp til hvilke skilt som skal brukes som et minimum, spesielt ved avstigning.

Dere har utformet innhold på skiltingen selv. Vi minner om at standarden ISO 19202:2017 inneholder eksempler på hvordan en kjelkebane av denne typen skal skiltet.

At skiltene har dårlig lesbarhet er et avvik fra forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-7.

Oppfølging av tidligere tilsyn

Vi viser til vårt brev datert 27. mars 2023 (saksnummer 22/1252-30), hvor vi påpeker at dere ikke har gjennomført NDT av hele drivhjulsakslingen på taubanen, og at vi må ha dokumentasjon på at dette er gjort før vi kan avslutte tilsynet som vi gjennomførte hos dere i 2022.

Dere har byttet girkasse og drivaksling, og vi ber om at dere sender oss dokumentasjon på dette innen **16. september 2024**.

Andre forhold

Manglende melding om driftsleder

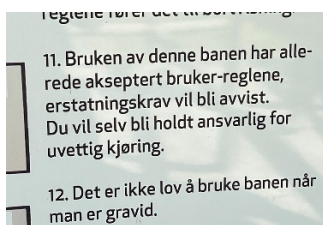
Under tilsynet ble det avdekt at virksomheten har en driftsleder som ikke er meldt inn til Statens jernbanetilsyn, slik forskrift om taubaner § 3-2 første og andre ledd krever.

Dere sendte oss melding om ny driftsleder for Vinterlandet Namsskogan AS den 12. august 2024.

Vi anser dermed dette avviket som lukket.

Feil på informasjonsskilt

Informasjonsskilt ved påstigningen, punkt 11, inneholder en formulering om at erstatningskrav vil bli avvist.

Når det gjelder punkt 11 på informasjonsskiltet ved påstigning skriver dere at «...erstatningskrav vil bli avvist». Ifølge lov om fornøyelsesinnretninger § 8 første ledd, er dere uansett skyld ansvarlig for skade forårsaket av fornøyelsesinnretningen. Informasjonen på informasjonsskiltet er derfor misvisende.

Dere har muntlig gitt beskjed om at dette punktet er endret, og vi anser dermed dette avviket som lukket.

Klagefrist

Dere kan klage på vedtakene innen tre uker fra dere mottar tilsynsrapporten. Se vedlegget med regelverk og rettigheter for mer informasjon.

Rapportdato:

11.09.2024

Ingunn D. Rognes
seniorrådgiver

Trond Østerås
Senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Vedlegg 1 Regelverk og rettigheter

Vi kan føre tilsyn og fatte vedtak

Lov om fornøyelsesinnretninger (tivoliloven¹) § 12 gir SJT myndighet til å føre tilsyn.
Lov om taubaner (taubaneloven²) § 12 gir SJT myndighet til å føre tilsyn.

Vi varsler om at vi vil fatte vedtak etter lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven³) § 16.

Vedtak om pålegg om å gi oss opplysninger og gjennomføre korrigerende tiltak er hjemlet i lov om fornøyelsesinnretninger §§ 14 og 15.

Dere har rett til å få veiledning om regelverket

Etter forvaltningsloven § 11 har dere rett til å få veiledning om krav i lover og forskrifter som vi fører tilsyn etter. Dette betyr at dere kan kreve å få vite hvilke lover og forskrifter som gjelder for din virksomhet, hvor dere finner dette regelverket og hvordan vi tolker krav i regelverket. Vi kan ikke gi konkrete råd om hvordan dere skal oppfylle regelverket.

Dere har rett til å klage på vedtak

Dere kan klage på hele eller deler av vedtaket til Samferdselsdepartementet etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg. En eventuell klage sender dere til Statens jernbanetilsyn post@sjt.no. Klagefrist er tre uker fra dagen dere mottar tilsynsrapporten. På våre nettsider finner dere mer informasjon om hvordan dere går frem for å [klage](#).

Dere har rett til å få informasjon om vår saksbehandling

Dere har rett til å få vite hvordan vi behandler saken og få innsyn i dokumentene i deres sak etter forvaltningsloven §§ 18-21.

Vi publiserer tilsynsrapporter på våre nettsider

Vi publiserer våre rapporter fra tilsyn med sikkerhet på våre nettsider, etter at vi har gjort en individuell vurdering om deler av rapporten skal unntas i henhold til offentleglova⁴ og eventuell skjermes i henhold til annet regelverk.

Dere kan kontakte oss

Ta gjerne kontakt med oss, hvis dere har spørsmål til dette brevet eller saken generelt. Dere kan sende en e-post til post@sjt.no eller ringe oss på telefon **22 99 59 00**. Angi saksnummeret når dere kontakter oss.

¹ Lov om fornøyelsesinnretninger (tivoliloven) LOV-2017-05-22-30

² Lov om taubaner (taubaneloven) LOV-2017-05-22-29

³ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) LOV-1967-02-10

⁴ Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) LOV-2006-05-19-16